

Αθήνα, 17/06/2020

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Με το Α.Π. Π.Ι.Σ.: 5607/11-05-2020 έγγραφο του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου μας διαβιβάστηκε το υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 2262ΗΥ/12-12-2019 έγγραφο του Ιατρικού Συλλόγου Έβρου στο οποίο τίθενται τα εξής ερωτήματα σχετικά με την Ομοιοπαθητική, με αφορμή την υπ' αριθμόν 2 της 266^{ης} ολομ./15-12-2017/22-02-2018 απόφαση του Κ.Ε.Σ.Υ.:

1. Οι ιατροί που επιθυμούν να ασκούν την ομοιοπαθητική, με οποιονδήποτε τρόπο, μπορούν να ασκούν παράλληλα ή και σε συνδυασμό την ιατρική τους ειδικότητα;
2. Σε περίπτωση που είναι αυτό δυνατό, μπορούν να αναγράφουν στην πινακίδα της εισόδου του ιατρείου του ιατρείου τους και στις επαγγελματικές τους κάρτες, τον όρο ομοιοπαθητική;

Επί του ανωτέρω ερωτήματος εκθέτουμε τα ακόλουθα:

I. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Νόμος 3418/2005: Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας

Άρθρο 2

Η άσκηση της ιατρικής ως λειτούργημα

1. Η άσκηση της ιατρικής είναι λειτούργημα που αποσκοπεί στη διατήρηση, βελτίωση και αποκατάσταση της σωματικής, πνευματικής και ψυχικής υγείας του ανθρώπου, καθώς και στην ανακούφισή του από τον πόνο.
2. Ο ιατρός τηρεί τον όρκο του Ιπποκράτη, ασκεί το έργο του σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και πρέπει, κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, να αποφεύγει κάθε πράξη ή παράλειψη η οποία μπορεί να βλάψει την τιμή και την αξιοπρέπεια του ιατρού και να κλονίσει την πίστη του κοινού προς το ιατρικό επάγγελμα. Οφείλει, επίσης, να διατηρεί σε υψηλό επίπεδο την επαγγελματική του συμπεριφορά, ώστε να καταξιώνεται στη συνείδηση του κοινωνικού συνόλου και να προάγει το κύρος και την αξιοπιστία του ιατρικού σώματος. Ο ιατρός πρέπει να επιδεικνύει τη συμπεριφορά αυτή όχι μόνον κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, αλλά και στο πλαίσιο της γενικότερης κοινωνικής έκφρασης της προσωπικότητάς του.
3. Το ιατρικό λειτούργημα ασκείται σύμφωνα με τους γενικά αποδεκτούς και ισχύοντες κανόνες της ιατρικής επιστήμης. Διέπεται από απόλυτο σεβασμό στην ανθρώπινη ζωή και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και απευθύνεται σε όλους τους ανθρώπους χωρίς διάκριση φύλου, φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, ηλικίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, κοινωνικής θέσης ή πολιτικής ιδεολογίας.

Άρθρο 3

Ηθική και επιστημονική ανεξαρτησία του ιατρού

1. Κάθε ιατρός απολαύει κατά την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος, επιστημονικής ελευθερίας και ελευθερίας της συνείδησής του, παρέχει δε τις ιατρικές του υπηρεσίες με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

2. Ο ΙΑΤΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙ ΜΕ ΒΑΣΗ:

- α) την εκπαίδευση που του έχει παρασχεθεί κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών του σπουδών, την άσκησή του για την απόκτηση τίτλου ιατρικής ειδικότητας και τη συνεχιζόμενη ιατρική του εκπαίδευση,
 - β) την πείρα και τις δεξιότητες που αποκτά κατά την άσκηση της ιατρικής και
 - γ) τους κανόνες της τεκμηριωμένης και βασισμένης σε ενδείξεις ιατρικής επιστήμης.
3. Ο ιατρός, κατά την άσκηση της ιατρικής, ενεργεί με πλήρη ελευθερία, στο πλαίσιο των γενικά αποδεκτών κανόνων και μεθόδων της ιατρικής επιστήμης, όπως αυτοί διαμορφώνονται με βάση τα αποτελέσματα της εφαρμοσμένης σύγχρονης επιστημονικής έρευνας. Έχει δικαίωμα για επιλογή μεθόδου θεραπείας, την οποία κρίνει ότι υπερτερεί σημαντικά έναντι άλλης, για τον συγκεκριμένο ασθενή, με βάση τους σύγχρονους κανόνες της ιατρικής επιστήμης, και παραλείπει τη χρήση μεθόδων που δεν έχουν επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση.
4. Οποιαδήποτε διαγνωστική ή θεραπευτική μέθοδος, η οποία δεν εφαρμόζεται από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, χαρακτηρίζεται ως πειραματική και η εφαρμογή της επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με το νομικό και δεοντολογικό πλαίσιο που διέπει τη διεξαγωγή της επιστημονικής έρευνας.

II. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Η «Ομοιοπαθητική» είναι μια μέθοδος θεραπείας, η οποία αποφεύγει τη χρήση συμβατικών φαρμάκων και προσπαθεί να θεραπεύσει τον ασθενή στηριζόμενη κυρίως στα φυσικά, πνευματικά και συναισθηματικά χαρακτηριστικά του, καθώς και στην ικανότητα αυτοθεραπείας του ανθρώπινου σώματος, με την κατάλληλη υποστήριξη. Το νομικό πλαίσιο σχετικά με την ομοιοπαθητική μέθοδο είναι ελλιπές στην Ελλάδα, παρόλο που όλο και περισσότερο στις μέρες μας παρατηρείται μια αλματώδης διάδοση των εναλλακτικών μορφών ιατρικής θεραπείας. Η ομοιοπαθητική δεν αναγνωρίζεται στην Ελλάδα ως ιατρική μέθοδος.

Με την υπ' αριθμόν 2 της 266^{ης} ολομ./15-12-2017/22-02-2018 απόφαση, το ΚΕΣΥ αποφάσισε πως **«η ομοιοπαθητική δεν συνιστά ιατρικά ούτε φαρμακευτικά θεραπευτική επιστημονική μεθοδολογία και πρακτική. Δεν είναι ισότιμη ούτε συμπληρωματική της Ιατρικής Επιστήμης. Δεν συνιστά ούτε καν «εναλλακτική ιατρική». Συνιστά πρακτική και θα μπορούσε με χρησιμοποιηθεί με τον τίτλο «Ομοιοπαθητική πρακτική». Σε κάθε περίπτωση αφορά μόνο τους ιατρούς και τους οδοντιάτρους, η λειτουργία των οποίων υπόκειται στον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας. Στον τίτλο «Ομοιοπαθητική πρακτική» δεν θα πρέπει να αναφέρονται οι προσδιοριστικοί όροι, «εναλλακτική ιατρική», «θεραπευτική», «ιατρική πρακτική», και άλλοι σχετικοί ιατρικοί τίτλοι και όροι.»**

Η ανωτέρω απόφαση του ΚΕΣΥ αναφέρει πως έλαβε υπόψη της «το Πρακτικό Συνεδρίασης της 23^{ης}-6-2017 (θ. 4^ο «Θεσμοθέτηση Ομοιοπαθητικής») της Επιτροπής Εκπαίδευσης-Μετεκπαίδευσης του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας. Στο ανωτέρω πρακτικό η Επιτροπή Εκπαίδευσης-Μετεκπαίδευσης εισηγείται ομόφωνα στην Εκτελεστική Επιτροπή τα ακόλουθα:

«Η Ομοιοπαθητική δε συνιστά ιατρικά ούτε φαρμακευτικά θεραπευτική επιστημονική μεθοδολογία και πρακτική, δεν είναι ισότιμη ούτε συμπληρωματική της Ιατρικής Επιστήμης, δε συνιστά ούτε καν «εναλλακτική ιατρική».

Οι ιατροί, οδοντίατροι και οι μη ιατροί που επιθυμούν να ασκούν την ομοιοπαθητική μπορούν να την πιστοποιούν μόνο μέσω των διαφόρων Ελληνικών οργανώσεων Ομοιοπαθητικής, στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι ως μέλη. Η Ομοιοπαθητική μπορεί να έχει κρατική κατοχύρωση μόνο ως επαγγελματική

πρακτική με άδεια ασκήσεως επαγγέλματος από το Υπουργείο Εμπορίου. Στον τίτλο επαγγέλματος Ομοιοπαθητική, δεν πρέπει να αναφέρονται οι προσδιοριστικοί όροι «εναλλακτική ιατρική», «θεραπευτική», «ιατρική πράξη/πρακτική» κι άλλοι σχετικοί ιατρικοί (ένας τέτοιος θα μπορούσε να είναι «Ομοιοπαθητική Πρακτική»). Στον τίτλο επαγγέλματος Ομοιοπαθητικής δεν θα πρέπει να αναγράφεται ότι αυτή αποτελεί πρακτική μη επιστημονικά αποδεδειγμένη και μη ισότιμη της Ιατρικής. Ειδικότερα, οι ιατροί και οι οδοντίατροι που επιθυμούν να ασκούν αυτήν την πρακτική, καθ' οιονδήποτε τρόπο, δεν θα πρέπει να ασκούν την ιατρική τους ειδικότητα παράλληλα ή σε συνδυασμό, διότι έτσι θα βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με τις επιστημονικά θεμελιωμένες σπουδές τους. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να τους αναστέλλεται επίσημα η άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος για όσο διάστημα ασκούν την ομοιοπαθητική. Η δε αναστολή της ιατρικής ειδικότητας θα πρέπει να αναγράφεται στην εκ του Υπουργείου Εμπορίου επίσης χορηγούμενη άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος Ομοιοπαθητικής και παράλληλα θα πρέπει να ενημερώνονται υποχρεωτικά και εντύπως και οι ασθενείς πελάτες τους για αυτή την αναστολή». Η αυστηρότερη αυτή θέση της Επιτροπής Εκπαίδευσης- Μετεκπαίδευσης του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας δεν έγινε εν τέλει δεκτή από την ολομέλεια του ΚΕΣΥ.

Αξιοσημείωτη είναι η θέση του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου όπως εκφράστηκε στην 34η Συνεδρίαση του Δ.Σ. της 2-9-2016 και υποβλήθηκε κατά την διαβούλευση, σύμφωνα με την οποία «η Ομοιοπαθητική πρέπει να ασκείται αποκλειστικά από ιατρούς». Η θέση αυτή έγινε δεκτή καθώς η ομοιοπαθητική πρακτική αναγνωρίστηκε (στην ανωτέρω απόφαση του Κ.Ε.Σ.Υ.) ότι πρέπει να ασκείται **μόνο από ιατρούς** και να υπόκειται στις προβλέψεις του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας. Ο Υπουργός Υγείας δεν έχει λάβει μέχρι σήμερα θέση όπως πληροφορηθήκαμε από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (Ν. 3418/2005), κάθε ιατρός απολαμβάνει κατά την άσκηση του επαγγέλματός του πλήρη ελευθερία στο πλαίσιο της ιατρικής επιστήμης, με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Επιπρόσθετα, πρέπει να ενεργεί με βάση τους κανόνες της τεκμηριωμένης και βασισμένης σε ενδείξεις ιατρικής επιστήμης. Έχει δικαίωμα για **επιλογή μεθόδου θεραπείας**, την οποία κρίνει ότι υπερτερεί σημαντικά έναντι άλλης, για τον συγκεκριμένο ασθενή, με βάση τους σύγχρονους κανόνες της ιατρικής επιστήμης, και παραλείπει τη χρήση μεθόδων που δεν έχουν επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση. Η παρ. 4 του άρθρου 3 του Ν. 3418/2005 προβλέπει επίσης ότι «*Οποιαδήποτε διαγνωστική ή θεραπευτική μέθοδος, η οποία δεν εφαρμόζεται από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, χαρακτηρίζεται ως πειραματική και η εφαρμογή της επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με το νομικό και δεοντολογικό πλαίσιο που διέπει τη διεξαγωγή της επιστημονικής έρευνας*». Η ομοιοπαθητική δεν αποτελεί αναγνωρισμένη μέθοδο ιατρικής στην Ελλάδα ούτε ανήκει στην Π.Φ.Υ. Σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση του Κ.Ε.Σ.Υ. αποτελεί «πρακτική». Συνεπώς ο ιατρός που ασκεί την ιατρική του ειδικότητα και παράλληλα ασκεί και ομοιοπαθητική πρακτική θα πρέπει να διαχωρίζει τις δύο αυτές λειτουργίες του.

Επίσης ο ιατρός κατά την άσκηση της πρακτικής της ομοιοπαθητικής θα πρέπει να μην προβαίνει σε γραπτές ή προφορικές αναφορές που να συγχέουν την ομοιοπαθητική με την ιατρική επιστήμη και να διαχωρίζει σαφώς τις δύο ιδιότητές του όταν ασκεί το ιατρικό του λειτούργημα έτσι ώστε να μην δημιουργείται ψευδαίσθηση στον ασθενή ότι η ομοιοπαθητική πρακτική αποτελεί ιατρική ειδικότητα ή

αναγνωρισμένη επιστημονική ιατρική μέθοδο και ο ασθενής να παραπλανάται λόγω της ιατρικής ιδιότητας του ασκούντος την ομοιοπαθητική πρακτική.

Συνεπώς, σύμφωνα με το μέχρι σήμερα πλαίσιο η απάντηση στα τεθέντα ερωτήματα είναι η ακόλουθη:

1. Οι ιατροί που επιθυμούν να ασκούν την ομοιοπαθητική, με οποιονδήποτε τρόπο, μπορούν να ασκούν παράλληλα ή και σε συνδυασμό την ιατρική τους ειδικότητα.
2. Οι ιατροί που επιθυμούν να ασκούν την ομοιοπαθητική, μπορούν να αναγράφουν στην πινακίδα της εισόδου του ιατρείου του ιατρείου τους και στις επαγγελματικές τους κάρτες, τον όρο «ομοιοπαθητική πρακτική» διαχωρίζοντας σαφώς την ιατρική ειδικότητα από την ομοιοπαθητική πρακτική έτσι ώστε να μην συγχέονται οι δύο ιδιότητες και να μην παραπλανώνται οι ασθενείς αποφεύγοντας ιδιαίτερα τους προσδιοριστικούς όρους «εναλλακτική ιατρική», «θεραπευτική», «ιατρική πράξη» ή «θεραπευτική πρακτική» όπως αναφέρονται στην υπ' αριθμ. 2 Απόφαση της 266^{ης} Ολομ. του Κ.Ε.Σ.Υ. της 15.12.2017 «Σχετικώς με την Θεσμοθέτηση της Ομοιοπαθητικής».

Η παρούσα να υποβληθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο του Π.Ι.Σ. προκειμένου να ληφθεί απόφαση και να αποφασιστεί η έκδοση οδηγιών σχετικά με τους όρους και προϋποθέσεις της παράλληλης άσκησης της ιατρικής επιστήμης και της ομοιοπαθητικής πρακτικής από ιατρούς (όπως π.χ. ταυτόχρονη λειτουργία ιατρείου σύμφωνα με το π.δ. 84/2001 και χώρου άσκησης της ομοιοπαθητικής ιατρικής κτλ.)

Ο Νομικός Σύμβουλος του Π.Ι.Σ.

Ευάγγελος Κατσίκης